

УДК 81'276.3 (043.2)

Степанківська Н.

Національний авіаційний університет, Київ

МОВНА ПОВЕДІНКА ОСОБИ В УМОВАХ БІЛІНГВІЗМУ

Однією з особливостей України є наявність великої кількості різноманітних мовних меншин. Російська мова – друга за вживаністю мова в Україні після української. Згідно з даними опитування Інституту соціології НАН України, близько 34, 4 % українського населення як рідну мову використовує не українську, а російську мову. Така соціально-мовна ситуація характеризується як білінгвізм.

У період розбудови незалежної України надзвичайно важливим стає вивчення й розв'язання проблем, пов'язаних з українсько-російським білінгвізмом, які є не лише лінгвістичним питанням, а також і соціальним, політичним, культурним. Масова двомовність, спотворення мовної ситуації, конфліктність мовних проблем можуть мати наслідками втрату єдності суспільства, мовно-культурної унікальності. Нині ситуація в українському суспільстві склалася таким чином, що комунікативна потужність української й російської мов, а також їх функціональний та соціальний статуси далеко не рівнозначні. Зокрема, у загальнодержавному вимірі серед української молоді лише у сфері навчання та офіційно-ділових ситуаціях українська мова є більш уживаною, у решті ж комунікативних ситуацій (у сферах розваг, міжособового спілкування, медіановин, літератури та музики) домінує російська. Фактично навіть у разі використання державної мови у сфері офіційного спілкування у свідомості мовця формується лише одна мова, лексична система якої вміщує в собі український і російський плани вираження. Прикладом такої мовної поведінки є використання російськомовними громадянами україномовної «паперової» термінології під час спілкування російською мовою. Мовний конформізм українців, їх звичка підпорядковуватися диктові російськомовних партнерів по комунікації стали масовим явищем, яке виразно виявляють соціологічні дослідження мовної поведінки молоді в ситуаціях неформального міського спілкування.

В Україні складається ситуація, яка призводить до масового соціального конформізму, – більше половини населення країни змушене на соціальному рівні переходити до прихильності до російської мови. Адміністративно-директивна українізація призвела до розриву між буденним і соціальним рівнями спілкування. Найважчим наслідком цього розриву стає падіння суспільної моралі й утвердження принципу подвійної моралі.

Отже, проблема білінгвізму потребує подальшого дослідження. Значну увагу потрібно приділити політичним аспектам двомовності в Україні насамперед на законодавчому рівні. Доки українська влада дотримується в мовних питаннях політики «відсутності мовної політики», а питання білінгвізму будуть обговорюватися тільки в передвиборчий період, доти проблема двомовності буде залишатися невирішеною.

Науковий керівник: Онуфрійчук Г.І., викладач